

Έγραψαν για το βιβλίο...

Είχε απ' όλα και είχε πολλά

Μαρία Παπαγιάννη
Εικονογράφηση: Έφη Λαδά

32

Η ευτυχία του βασιλιά που «ήταν όμορφος σαν ουρανός και δυνατός σαν το βουνό» καταστρέφεται από μια σειρά από εφιάλτες μέσα από τους οποίους βλέπει ότι έχασε όλα του τα υπάρχοντα, ότι παρά το γεγονός ότι τα κουβαλούσε μαζί του σε ένα σακί τού τα κλέψανε, ότι κανένας δεν τον αγαπούσε. Οι παραπάνω φόβοι και οι δυσάρεστες ψυχικές καταστάσεις μετατρέπουν τον βασιλιά σε αυταρχικό και τυραννικό. [...] Ωστόσο, η αντίδραση των κατοίκων της πολιτείας του που έχασαν κάθε χαρά της ζωής ήταν ουσιαστική. Παρά το διάχυτο φόβο που τους είχε εμπνεύσει και την τρομοκρατία που τους είχε επιβάλει ο βασιλιάς τους, οι υπήκοοί του, μέσα από τη γνώση, τη μνήμη και την παράδοση, που διοχέτευαν με την αφήγηση παραμυθιών στις νεότερες γενιές μέσα στις δυσάρεστες συνθήκες φόβου, κατόρθωσαν να διατηρήσουν και οι ίδιοι την ελπίδα και το όνειρο να επαναφέρουν την ευτυχία στη ζωή τους, όπου, άφοβοι και ελεύθεροι, θα επικοινωνούσαν και θα συνεργάζονταν, θα μοιράζονταν, τις χαρές και τις λύπες, «θα μοιράζονταν σε ίσια κομμάτια το ψωμί». Και, όπως συμβαίνει συχνά στον κόσμο των παραμυθιών, όταν ο βασιλιάς, κάτω από το βάρος του συσσωρευμένου πλούτου του πεθαίνει, οι δικοί του βρίσκουν το τσουβάλι με το θησαυρό και χτίζουν τη δική τους ονειρεμένη πολιτεία που στηρίζεται στην εξάλειψη του φόβου, στην ελευθερία της σκέψης, στη συνεργασία, στην ειλικρίνεια και κυρίως στο μοίρασμα των δυσκολιών και του πόνου και όχι στην απομόνωση.

Η συγγραφέας με λόγο απλό και άμεσο, μέσα από την παραμυθική παραβολή θίγει σοβαρά ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, αλλά και οι μεγάλοι στη σημερινή δύσκολη εποχή.

[...] Χωρίς διδακτισμό, ούτε καν έμμεσο, η Παπαγιάννη αναδεικνύει την τροφοδοτική και ανατροφοδοτική δύναμη της γνώσης, της φαντασίας και της μνήμης στη δημιουργία και αναδημιουργία μιας ζωής γεμάτης αισιοδοξία, χαρά, ελπίδα και κυρίως απαλλαγμένη από ποικίλους φόβους και εφιάλτες που δηλητηριάζουν τη ζωή μας και τη μετατρέπουν σε αληθινή κόλαση.

Το παραμύθι αυτό της Μαρίας Παπαγιάννη είναι ένα σύγχρονο πολιτικό, με την ευρεία έννοια, αφήγημα, καθώς αναδεικνύει, συχνά αντιθετικά, τις έννοιες της ελευθερίας, της υποδούλωσης, της ελεύθερης βούλησης, της υποταγής, της αγάπης, του μίσους, της προσωπικής και κοινωνικής απομόνωσης, της απολυταρχίας και της δημοκρατίας, της ομαδικής αντιμετώπισης των δυσκολιών, της αντίστασης στον αυταρχισμό, με τρόπο ιδιαίτερα ευχάριστο και θελκτικό. Σαφώς το κείμενο αυτό επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις... [...]

Έγραψαν για το βιβλίο...

Η Παπαγιάννη ενώ γράφει με λυρισμό και τρυφερότητα, θίγει θέματα και με έντονα πολιτικά ή κοινωνικά χαρακτηριστικά, αλλά και με διάθεση να μιήσει το παιδί σε μια κυκλική και διόλου ωφελιμιστική ανάλυση του κόσμου.

Μάνος Κοντολέων, [Bookia](#)

Μια διαφορετική, ενδιαφέρουσα ιστορία. Πυκνογραμμένη και καλογραμμένη. Που καταφέρνει να διαχειριστεί τις εμμονές του ήρωά της, που φέρνουν πόνο και σκοτάδι στον τόπο. Σε κάθε σελίδα νομίζεις πως ακούς μουσική που γεννά το σκότος, την αποξένωση, τον τρόπο μέχρι που φτάνει και πάλι το φως και η ελπίδα. Μια ιστορία θεατρική ή καλύτερα μια ιστορία για όπερα. Το βιβλίο απαιτεί πολλές αναγνώσεις με σταματήματα και σιωπές. Αναζητά μνημένους αναγνώστες ενώ παράλληλα έλκει σα μαγνήτης τους «άλλους» τους νέους εκκολλημένους αναγνώστες.

[...] Και σε αυτό της το έργο (η Μαρία Παπαγιάννη) τολμά να αναμετρηθεί με το πάθος του πλούτου, που μόνο πόνο, καταστροφή, ξενιτιά και μαρασμό προκαλεί και όλα αυτά με λίγες δωρικές λέξεις, εύστοχες και δημιουργικές. Μια μαστόρισα που σαγηνεύει, ενώ μεθοδικά απαιτεί την προσοχή του παλιού αλλά και του νέου της αναγνώστη.

Σε κάθε σαλόνι η εικόνα της (Έφης Λαδά) είναι και μια νέα ιστορία. Εξαιρετική η αποτύπωση των συναισθημάτων, των δευτέρων κρυφών-σκοτεινών σκέψεων των ηρώων και κυρίως του βασιλιά. Όλες μαζί οι εικόνες συνθέτουν μια δική τους ιστορία.

Έλενα Αρτζανίδου, [Thinkfree](#)

Δυο σπουδαίοι δημιουργοί, η Μαρία Παπαγιάννη και η Έφη Λαδά σε ένα βιβλίο που με την αλληγορία του τα είπε όλα. Είπε για εκείνα τα όνειρα που ξαφνικά γίνονται εφιάλτες, σαν μπει η απληστία μπροστά, κι ο φόβος. Σαν η εξουσία που έχει κάποιος, χειριστεί με λάθος τρόπο. Σαν λείψει η ψυχή, το γέλιο, η συντροφικότητα, η αλήθεια. Σαν σταματήσουν οι άνθρωποι να μιλάνε μεταξύ τους, να μοιράζονται ότι περίσσευμα ψυχής έχουν. Σαν δεν κοιταχτούν πια στα μάτια. Και σαν σταματήσουν να μιλούν. Ευτυχώς υπάρχουν ακόμα τα παραμύθια που πάντα φέρνουν ελπίδα, όνειρα και φως στο πολύ σκοτάδι.

Ελένη Μπετεινάκη, [Τα παραμύθια του Σαββάτου...](#)

Γιατί να το διαβάσω στην τάξη;

Πραγματικά δεν ξέρω γιατί να το πρωτοδιαβάσω στην τάξη...

- Γιατί όλοι αγαπάμε και έχουμε ανάγκη τα παραμύθια.
- Γιατί έχουμε τόσα πολλά να συζητήσουμε.
- Γιατί θα το διαβάσουμε πολλές φορές και όλο και κάτι καινούριο θα ανακαλύπτουμε.
- Γιατί μέσα από τις εικόνες θα κάνουμε ένα παράλληλο ταξίδι.

Έγραψαν για το βιβλίο...

Χρύσα Κουράκη, [Blog της Λέσχης Ανάγνωσης και Φιλαναγνωσίας](#)

Η Μαρία Παπαγιάννη στο [Press Publica](#)

«Κέρδος είναι να αντιστέκεσαι, να ανοίγεις τις πόρτες, τα παράθυρα και να μοιράζεσαι τους εφιάλτες σου. Να μπορείς να ονειρεύεσαι χωρίς σύνορα. [...]

Τα παραμύθια πάντα πρόσφεραν παρηγοριά. Οι άνθρωποι, τα παλιά τα χρόνια, μαζεύονταν για να πούνε παραμύθια. Αλλά και σήμερα όταν λέμε στα παιδιά μας παραμύθια ποτίζουμε τη σχέση μας, μαθαίνουμε γι' αυτά που τους φοβίζουν και τους τρομάζουν, από τα γιατί τους, από τις εκφράσεις τους και τα θαυμαστικά τους.»

Συνέντευξη της Μαρίας Παπαγιάννη στον Γιώργο Κιούση, [Press Publica](#)

«Είχε απ' όλα και είχε πολλά» – Παρουσίαση στο [Bookbook](#)